

Smärta hos barn och ungdomar med Cerebral pares.

Ann Alriksson-Schmidt och Gunnar Hägglund.

Personer med cerebral pares (CP) riskerar att utveckla smärta. Orsakerna till detta kan vara många och resultera i olika typer av smärta i olika kroppsdelar. Smärtan kan skilja sig åt t.ex. beroende på ålder, vilken typ av CP man har, vilket kön man är och hur påverkad grovmotoriken är. Konstigt nog så har detta ämne inte studerats så mycket som man skulle kunna tro. Den information som finns är dessutom inte speciellt entydig, och kan i vissa fall påvisa olika resultat. Detta beror oftast på att forskare använder olika metodik i sin forskning.

I CPUP samlar vi in information om smärta. Vi frågar om personen har smärta och ifall svaret är ja så frågar vi var det gör ont. I denna studie undersökte vi hur många av våra barn och ungdomar med CP som (1) har ont, och (2) var det gör ont. Vi ville även veta hur detta eventuellt skiljer sig åt beroende på ålder, kön, GMFCS-nivå (ett mått på grovmotorisk funktion). Vi analyserade data från barn och ungdomar som följs i CPUP i åldrarna 1-14 år som rapporterats in under åren 2013-2014. Medelåldern i studiegruppen var 7 år. En tredjedel av barnen rapporterade (eller en förälder rapporterade) smärta. Detta är en lägre frekvens än vad man brukar se i den internationella litteraturen men ändå mycket högt. Fler flickor än pojkar rapporterade smärta. Andelen som rapporterade smärta steg även med ålder, d.v.s. äldre barn hade mer smärtor än yngre barn. Den mesta av smärtan fanns i benen (höfter, knä, fötter) När det gäller grovmotorisk funktion så visade det sig att barn i GMFCS nivå I oftare rapporterade att de hade ont i fötterna, barn i GMFCS nivå III oftare hade ont i knäna och att barn i GMFCS nivå V oftare hade ont i höfterna samt i magen. Dessa resultat kunde vi fastställa statistiskt.

Som med all forskning finns det vissa saker man måste tänka på när man tolkar resultaten. T.ex. så måste man tänka på att när det gäller barn i GMFCS V och yngre barn så är det oftare föräldrar som rapporterar den smärta de tror att deras barn upplever. En annan svaghet är att vi i CPUP i nuläget inte frågar om graden av smärta, dvs hur ont personen har eller hur smärtan påverkar vardagen. Så vi vet inte *hur* ont det gör, bara att det gör ont (eller inte) och var. Vi fortsätter arbetet med att utreda smärta hos personer med CP i Sverige så att vi kan arbeta fram vårdprogram och riktlinjer att använda på habiliteringar. För tillfället studerar vi smärta i de nedre delarna av kroppen närmare och vad det finns för samband med t.ex. grad av spasticitet. Vi kommer även titta närmare på smärta i höften. Detta därför att Sverige, tack vara CPUP, har mycket få som har höften ur led, men trots det visar studien att många har smärtor från höften